

DSB, het wordt spannend voor Zalm, Nijpels, Wellink en Bos

Grimbert Rost van Tonningen

Bestuurders, toezichhouders en accountants in de financiële dienstverlening zullen dezer dagen waarschijnlijk erg onrustig slapen. De DSB affaire zou wel eens als een lawine schade kunnen aanrichten bij veel reputaties, die waarschijnlijk ver zullen uitgaan boven het belang van dit relatief kleine bedrijf. Er lopen twee onderzoeken, maar die

zullen nog niet leiden tot vervolging van de schuldigen.

Toezichhouders beoordelen uiterlijk eind deze maand, binnen hun reguliere bevoegdheden, de deskundigheid en betrouwbaarheid van vroegere bestuurders en commissarissen van DSB die nog in de financiële sector actief zijn. Het gaat onder andere om topman Gerrit Zalm van ABN Amro, Robin Linschoten commissaris van DSB en Ed Nijpels voorzitter van pensioenfonds ABP. Intussen loopt ook nog het 'onafhankelijk' onderzoek van de commissie Scheltema dat op z'n vroegst 1 februari wordt afgerond. De commissie onderzoekt de gang van zaken bij DSB, het optreden van (oud-)bestuurders van de bank en de handelwijze van de toezichhouders, De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM).

Inmiddels is het volgende over Gerrit Zalm bekend, zie De Volkskrant van zaterdag jl.:

- 1) In de wetenschap dat er van alles mis was bij de bank, verdedigde Zalm als financieel directeur het gevoerde beleid tegenover de Autoriteit Financiële Markten (AFM). In een brief ontkent Zalm dat DSB klanten met te hoge leningen opzadelde.

Hij verwijst daarbij naar de eigen kredietnormen van DSB, die veel soepeler zijn dan de normen die de AFM hanteert. De toezichthouder kwam na eigen onderzoek tot een

andere conclusie en legde DSB Bank eerder dit jaar boetes op.

- 2) Zalm begon in juni 2007 bij DSB Bank als hoofdeconoom. Hij draaide meteen mee in de raad van bestuur. Enkele maanden later, in november 2007, diende financieel directeur Jaap van Dijk in aanwezigheid van Zalm zijn ontslag in. Van Dijk verklaarde dat hij vertrok omdat zijn medebestuurders Dirk Scheringa en Hans van Goor zijn waarschuwingen over hun riskante beleid in de wind hadden geslagen.
- 3) In het kielzog van Van Dijk vertrokken nog meer managers, onder wie diverse accountants, het hoofd risicomanagement en de functionaris die erop moet toezien dat de bank de wet naleeft. Uit gesprekken met een aantal van hen blijkt dat zij zijn weggegaan uit onvrede over de misstanden, waaronder het bewust achterhouden van informatie voor de toezichthouder. Zalm hield zich tijdens de uitstroom van het

topkader afzijdig en vroeg hen niet naar hun beweegredenen, zeggen zij.

- 4) Ook klagen de vertrokken managers over onverantwoorde kredietverstrekking, een sfeer waarin kritiek op de bedrijfstop niet werd getolereerd en het feit dat Scheringa de bank gebruikte als melkkoe voor zijn hobby's.
- 5) Toen Zalm eind 2008 vertrok om topman van ABN Amro te worden, schetste hij tegenover zijn opvolger Frank de Grave een rooskleurig beeld van de situatie bij DSB Bank. De Grave hield het maar twee maanden vol als financieel directeur. Ook hij kwam, net als Van Dijk, in conflict met Scheringa omdat hij misstanden aan de kaak

stelde.

Zalm wil niet inhoudelijk reageren zolang er onderzoeken lopen naar zijn rol. Hij verwijst naar een persoonlijke verklaring die hij op 12 oktober heeft gegeven. 'Als belangrijkste taak zag ik DSB veilig door de kredietcrisis heen te leiden en de solvabiliteit en liquiditeit te bewaken. Dat is in 2008 gelukt', staat in die verklaring. Minister Bos heeft zolang niet het tegendel blijkt volledig vertrouwen in Zalm.

Maar het lijkt duidelijk dat Gerrit Zalm heeft geweten van de misstanden, wellicht heeft hij de solvabiliteit en liquiditeit bij DSB wel verbeterd, maar dat neemt niet weg dat desondanks ernstige misstanden bleven bestaan. De grote vraag bij de nu lopende onderzoeken is of dit juridisch verwijtbaar is, maar het gaat ook om betrouwbaarheid en deskundigheid en daar zal de schoen gaan wringen.

Bestuurlijk was het bij DSB overduidelijk een janboel. De organisatiestructuren waren ondoorzichtig. Het verloop van topmanagement was alarmerend, Scheringa leek zich als eigenaar niet veel aan te trekken van zijn medebestuurders en commissarissen, al helemaal niet als het ging om financiering van zijn hobbys. De commissarissen hebben dat getolereerd, zeker de langst zittende onder hen Ed Nijpels, en daardoor gefaald in het uitoefenen van hun

voornaamste taak namelijk zorgen voor goede leiding.

Nout Wellink gaf recentelijk toe dat hij als toezichthouder nooit had moeten toestaan dat een DGA structuur bij een bank kon bestaan, ofwel alleen een eigenaar heeft het dan voor het zeggen. Hij en andere toezichthouders hebben deze misstanden laten ontstaan en dienen te verdwijnen, dat wordt nog duidelijker als we de hele branche bekijken.

Er werden producten verkocht die voor een deel een woekerstatus hadden dat was niet alleen een DSB probleem, maar onderdeel van misstanden in de hele branche, vooral bij verzekeringsmaatschappijen. Dat is nog het grootste schandaal, maar dat wordt op bestuurlijke verantwoordelijkheid nog niet onderzocht.

Het beeld dat steeds meer gaat overheersen is er een van bestuurders die aandeelhouders en klanten ten eigen faveure beroofden, commissarissen en toezichthouders die dat toelieten, waarbij commissarissen nog eens vorsteljk werden beloond voor het niet al te kritisch zijn. Mensen die reppen van Italiaanse toestanden moeten zich

realiseren dat wij daar in Nederland ook wat van kunnen. Het is te hopen dat er een parlementaire enquête komt. Al de nu lopende onderzoeken zijn om met Pieter van Vollenhoven - in zijn voortreffelijke Sicco Manshold rede - te spreken niet echt onafhankelijk. We weten ook nauwelijks meer in polderland wat onafhankelijk zijn betekent. De schuldigen, die een miljardenroof op hun naam hebben staan, dienen te worden vervolgd. Als Bos dat niet aanpakt is het ook met zijn reputatie gedaan.